

ЛАТВИЙСКИТЕ СИМФОНИЦИ

За симфоничния оркестър на Латвийското радио и телевизия — един съвършено непознат на нашата публика състав — се заговори след великолепно изнесения концерт от творби на български композитори на фестивала мартенски музикални дни в Русе. На втория си концерт в София латвийските симфоници показаха своето изкуство в една стилово твърде разнообразна програма. Безспорно върхно тяхно постижение беше „Поема на екстаза“ от Скрябин. Огромната емоционална амплитуда на поемата — от плахите едва ли не ембрионално загатнати чувства до екстатичния полет на освободените от всичко земно човешки емоции — беше преживяна от слушателите с цялата ѝ първичност и спонтанност. Финалът на поемата беше едно истинско откровение, за което още дълго ще се говори. Ще си призная, че такъв блестящ финал, осъществен със средствата на една пречистена музикална експресия, с ясните и диференцирани багри на симфоничния оркестър не съм чувал на наша сцена. Разбира се, тук бих отдал дължимото на проникновения замисъл на диригента Леонид Вигнер и неговото майсторско осъществяване, но за непосредствено възприемащия слушател това поразително внушение идва от прекрасното изпълнение на солиращия тромпетист и медната група на оркестъра. В „Поема на екстаза“ наши те гости бяха безупречни във всяко отношение.

Залознаването с латвийския композитор Маргер Зарин и с неговата творба „Партита в стил барок“ беше също една изненада, защото самото произведение се оказа една майсторска стилизация на латвийския музикален барок, в който умно са вплетени съвременни мелодико-ритмични и хармонични елементи. А изпълнението на солистката Лайма Андерсон и оригиналният камерен състав отново ни напомни за голямото камерно изкуство.

От висока класа беше и изкуството на пианистката Илзе Граубин в третия клавирен концерт от С. Прокофиев. Макар че в нейната интерпретация на преден план е лириката — топла и изящна, тя разкрива и остроумните превъплъщения на шегата и гротеската, на стремителните пориви и изненадващите обрати. Тя е чужда на острия и сух стакатен удар. Нейният Прокофиев носи сбаянието на една целеустремена младежка трактовка.

Бих споменал още един солист оркестрант, който ни удиви с поразителното си пианисимо и тембровото богатство на своя инструмент — то ва беше първият кларнетист в солото от „Меланхоличен вальс“ от Дарзин.

Висока култура на симфоничното музициране диригент и оркестър показаха и във Втората симфония от Брамс. В тази най-лирична симфония на композитора латвийските филхармоници изведоха плавно преливащите се мелодически гласове, очертаха с финес и одухотвореност динамическите градации, грижливо и прецизно „изпяха“ всяко соло. И ако първите три части създадоха впечатление за едно по-камерно третиране на симфонията, то във финала на четвъртата част оркестърът разкри блясъка на своята забележителна медна група.

Диригентът Леонид Вигнер е несъмнено един прецизен и изискан артист, с верен усет към произведения от различен стил (Брамс, Скрябин, Прокофиев, Зарин и тримата български композитори, застъпени в Русе), които са достатъчно красноречиво доказателство за широтата на неговите стилови превъплъщения. Мануалната му техника не ни поразява с някаква изключителна артистическа пластика, той даже остава понякога незабележим за слушателя, но музиката, която оркестърът „твори“, е несъмнено израз на една истинска артистична инвенция.

За едно обаче можем да съжаляваме — организаторите на концерта оставиха и този съветски оркестър да музицира пред малцина почитатели на голямото симфонично изкуство.

ВЕНЕЛИН КРЪСТЕВ